

Šolske potrebsčine Marija Tičar

vseh vrst priporočaj cenj. učiteljstvu in sl. šolskim vodstvom

trgovina s papirjem in galanterijo
Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 26
(nasproti „Zlate kaplje“)

Zaloga Grubbauerjevih in Slatnar-
jevih zvezkov ter vseh priprav za
obratno-nadaljevalne šole.
Cene nizke! Postrežba točna!

grebu. Njemu pa baje ni izročena le vo-
jaška oblast, marveč je bil postavljen, da
kontrolira Cuvaja. Policijski komisar bo
moral sedaj referirati i Cuvaju i Rheme-
nu. Torej ima Hrvaška na ta način kar
dva komisarja.

* **Svetovni položaj** je orisal angleški
ministrski predsednik Asquith sledeče:
Že pred 14 dnevi sem poizkušal pojas-
niti naše stališče in kakor mislim tudi sta-
lišče drugih držav. To stališče se bistve-
no od takrat ni izpremenilo. Mi in vsi že-
limo, da se ustavi nadaljno prelivanje
krvi. Še bolj želimo, da se konflikt omeji.
V tem oziru delajo vlade skupno. In danes
ponavljam z veseljem, da smo vsi pre-
pričani, da je v tej skupni politiki naš
vseh edinost. V interesu miru in trajnega
mirovnege stanja pa leži, da se za sedaj
opuste vsa podrobna vprašanja in da se
vse zadeve rešijo pri splošnem, končnem
obračunu, ko pride za to primeren čas.

* **Dunajski občinski svet** je na predlog
obč. svetnika Gussenbauerja sklenil zvi-
šati podporo »Südmarki« od 3000 na
5000 K in »Ostmarki« od 3000 na 5000 K.

* **Balkanska zveza in Evropa.** Bol-
garski vladni organ »Mir« piše: »Z ozirom
na položaj na Vzhodu in z ozirom na dej-
stvo, da so na Balkanu zainteresirane več
ali manj vse evropske velesile, je Balkan-
ska Zveza hotela varovati ugled velesil in
je zato še pred zavzetjem Dardanel in
Carigrada sklenila premirje s Turčijo. S
tem je Balkanska Zveza pokazala svojo
dobro voljo in tudi znatno izboljšala med-
narodno situacijo. Upamo torej, da bodo
tudi velesile varovale našo čast in naš
ugled in nam šle pri rešitvi balkanskega
problema pošteno na roko.

* **Obsodba jugoslovanskih dijakov na
Dunaju.** Zaradi znanih demonstracij dne
24. nov. na Dunaju je bilo zatoženih 14 di-
jakov, večinoma Srbov, da so zakrivali
žaljenje Veličanstva in kričali: Živela Sr-
bija. Vsi so tajili. Obsojeni so: Bukvič za-
radi razžaljenja Veličanstva na 6 mesecev
težke ječe. Trije so dobili zaradi hujškanja
po 14 dni, eden pa 10 dni strote ječe. Drugi
so dobili po en teden zapora in eden je bil
oproščen.

* **Obnovitev trozveze.** Pogodba o po-
daljšanju trozveze se je obnovila na Du-
naju. Podpisali so jo v zunanem minist-
stvu grof Berchtold, nemški in italijanski
poslanik. Podaljšala se je za šest let. Če
bi pogodbe ne bili podpisali, bi se bila po
določilih samaobsebi za šest let podaljša-
la. Meseca novembra, ko je bival cesar
v Budimpešti, sta se podala nemški in la-
ški poslanik v Budimpešto, kjer so se pri-
čeli pogajati o podaljšanju trozveze. Z ozi-
rom na sedanji položaj so sklenili, da se o
obnovitvi trozveze javnost obvesti in da
se, kakor piše »Kölnische Zeitung«, svetu
dokaže, da je trozveza složna.

Obrambni vestnik.

** **»Cvetke« klerikalnega časopisja.**
Klerikalno glasilo »Novi Čas« v Gorici
ponuja v 49. št. z dne 6. decembra 1912,
menda kot »Miklavžev dar«, sledeče vo-
njive cvetke: **Liberalno učiteljstvo in Mo-
horjeva družba.** Liberalno učiteljstvo hoče
izstopiti iz Mohorjeve družbe radi dr.
Pregljeve povesti »Preslepljeni in oteti«.
Pravijo, da je v povesti žaljen učiteljski
stan. Mi liberalnih učiteljev ne bomo pro-
sili, naj ostanejo pri Mohorjevi družbi. V
resnici za to družbo že dolgo nemarajo,
ker je katoliška. Zato o tem nobene be-
sede. Pač pa o povesti! Povest slika de-
lovanje svobodomiselnega učitelja med
priprostim ljudstvom na deželi. Kdor po-
zna razmere, ve kaj svobodomiselnega agita-
torja napravi iz sicer dobrega ljudstva. In
ker ravno liberalno učiteljstvo stoji v pr-
vih vrstah svobodomiselnih agitatorjev,
zato je pisatelj v povesti tudi učitelja po-
stavil na to mesto. Če se tega mesta sra-
mujete v povesti, zakaj se ga ne sra-
mujete, ko doma širite svobodomiselno
kugo med ljudi, ki še kaj dajo na vas?
Zasramovanja učiteljskega stanu v po-
vesti ni. Orisano je le vaše delovanje, li-
beralni učitelji. In pisatelj je na koncu po-
vest še oblažil s tem, da se je učitelj pred
smrtjo spravil z Bogom. Ali se norda tega
sramujete, liberalni gospodje? Na povest
se jezite, ker je pisana v katoliškem duhu.
Zakaj pa ne vidite svojih liberalnih pisa-
teljev dr. Tavčarja, Cankarja, ki v svojih
spisih tako smešita ves učiteljski stan, da
bi bili vsi učitelji res lahko ogorčeni.
Toda liberalni učitelji tega ne čutijo, ker
pisatelj je svobodomislec in poleg uči-

teljstva je tam osmešen tupatam tudi kak
far in klerikalizem. In to je vendar glavna
pri vas! Zato manj hinavščine!

»Učit. Tovariš« je že pisal o Preglje-
vem skrupalu. Torej škoda besed! Jaz
dostavljam le še sledeče:

»Zasramovanja učiteljskega stanu ni
v povesti«, pravi goriški list. Kaj pa je
to morebiti pohvala, če pravi star vaški
župnik v pogovoru z učiteljem: »Ostanite
pri abezedniku in pustite Boga meni!«

To je veliko preziranje in podcenje-
vanje učiteljskega stanu. Seveda pisatelj
Pregelj in z njim farovski gospodje bi radi
videli, da bi tudi mi učitelji »se sklonili
in poljubili takemu duhovniku roko!« Ne
boš tega čakal, dragi Janez! — Dr. Pre-
gelj je že v prvem listu v letošnjem Mo-
horjevem koledarju dokazal, kako je ves
prožet klerikalnega duha! Kdo bi sicer
tako hvalil »kranjskega apostola«, fana-
tičnega škofa Tomaža Chröna! A vendar
je ta spis mnogo boljši od Pregljeve po-
vesti: »Preslepljeni in oteti«.

Take »povesti« bi se moral sramovati
vsak četrtošolec! To je skrupalo, ki ne
kaže najmanjšega pripovedalnega talen-
ta. Vse je nekako nejasno in zmešano. In
kar je največ, ta doktor in profesor je do-
kazal, da sam slovenščine ne zna! Ali
hočete kaj dokazov? Evo jih le nekaj!

»Božičen večer je bil«, (pravilno:
Božični...) »...mu ne gre slabo...« To
je italijanizem! (Pravilno: ...mu ni ali
ne godi se mu slabo). »Le zapodi otroce«
(nam. otroke). »Peter ni odgovoril nič«
(pravilno: ničesar!) »on pride me poča-
kati...« Bravo, gospod doktor in profe-
sor! Vsak prvošolec ve, da mora tu stati
namenilnik, ne nedoločnik!

Torej slovnico v roko, učeni gospod!
Zdaj pa pogledimo, kaj še nadalje piše
goriški list!

Učitelj aretiran radi tatvine. V Ron-
kah so zaprli nadučitelja Jos. Bosma, ki je
pokradel mnogo denarja župniku v Villi
Vicentini. Nadučitelj je pogosto zahajal v
župnišče v Villo Vicentino, kjer mu je
župnik vse zaupal. Zgodilo pa se je pred
dvema leti, da je župnik izgubil ključ od
blagajne. — Župnik je k stari ključavni-
ci enostavno dal napraviti nov ključ. Od te-
daj pa mu je vedno zmanjkovalo denarja
v blagajni. Sedaj je župnik zaznamoval
bankovce ter o tem obvestil tudi župana.
Te dni je nadučitelj Bosma prišel k žu-
panu plačevati neko stvar z zaznamovani-
mi bankovci. Tako je stvar prišla na dan
in nadučitelja so aretirali. Pri njem so na-
šli izgubljeni ključ ter še nekaj bankov-
cev. Vsega skupaj je zmanjkalo župniku
na ta način 2000 K.

Le pomislite! Zadnje dni poročajo o
dveh zločinih, ki sta jih zagrešila učitelja.
V preiskovalnem zaporu je baje neki uči-
telj, ki je hotel zastrupiti škofa Mahničja
in zaprt je nadučitelj Bosma radi tatvine.
Velika krivica bi se delala vsemu učitelj-
stvu, če bi sedaj kdo prišel in dejal: Glej-
te, taki so! To bi bila grozna krivica in
vredna vse obsodbe. Toda, gospodje li-
beralni učitelji, vi bi proti taki krivici ne-
smeli niti protestirati. Le premislite, ko-
likrat so vaši liberalni in socialistični listi
poročali največkrat o izmišljenih pregre-
ških kakega duhovnika. In tedaj ste vse
pobožno zavili oči proti nebu in ste rekli:
»Glejte, taki so farji!« Gospodje liberalci!
Na teh dveh slučajih spoznajate, kolike
krivice ste prizadjali duhovnikom! Le
premislite!

Glede notice o aretiranem učitelju re-
čemo le toliko, da se dobe v vsakem
stanu kak izprijenci. Vendar je tu še po-
sebnost povdariti, da notica ne velja ka-
kemu slovenskemu učitelju. Kar se pa go-
di med laškimi, ne velja za nas in nas
sploh nič ne briga! Sicer je pa omenjeni
nadučitelj gotovo kak — klerikalec, ker
napredni učitelji, naj si bodo katerekoli
narodnosti, se ne potikajo po — farovžih.

V notici »Le pomislite« pa »Novi Čas«
pere duhovnike. Seveda poročajo liberal-
ni in socialistični listi le »izmišljene« pre-
greške kakega duhovnika! — Če bi pa mi
hotel poročati o resničnih, dokazanih
škandalih nekaterih posvečenecov, potem
bi šele odprli oči! Potem bi imeli pravi
pojem o »izmišljotinah!« — Ali niste n.
pr. lani brali v »Slovenskem Narodu« o
»idili v nekem župnišču na Kranjskem.«
— Tam je obzirno in ublaženo pojasnjeno,
kaj se je godilo! In vendar dotični žup-
nik še vedno služi v istem kraju; gđč.
učiteljica pa je »iz službenih« ozirov do-
bila boljšo ugodnejšo službo in se ji prav

dobro godi pod patronanco naših kleri-
kalcev, ker je pač vneta — Slomškarica!
Dovolj ta zgled, pa imamo jih še na
cente!

Zdaj, ob zvršetku t. l. sklenimo na-
predni učitelji: **Ven vsi do zadnjega iz
zasramujoče nas družbe sv. Mohorja, a
tudi klerikalnemu časopisju dajmo slovo!**

Kranjske vesti.

—r— **Dr. Janko Vilfan.** V soboto je
nagloma umrl, mudivši se po opravkih v
Ljubljani, dr. Janko Vilfan, odvetnik in de-
želni poslanec iz Radovljice. Pokojni dr.
Vilfan je bil blaga in plemenita duša ter je
vedno in povsod z vso iskrenostjo in od-
ločnostjo zagovarjal koristi učiteljstva.
Bodi ljubemu in odličnemu prijatelju uči-
teljstva ohranjen najblajši spomin!

—r— **Učiteljstvo kranjskega okraja**
voli glasom novega deželnega šolskega
zakona dva zastopnika in dva namestnika
za prihodnje šestletno dobo kot zastop-
nike v okrajni šolski svet meseca februa-
rja l. 1913. — Učiteljstvo kranjskega
okraja bo sklicano v ta namen v Kranj na
določeni čas, ki pa se uradno razglasi še
pravočasno. — Potni stroški se odmerijo
vsem volilcem na ta način, kakor je obi-
čajen za uradne okrajne učiteljske konfe-
rence. — Toliko že sedaj v informacijo!

—r— **Članom »Slovenske šolske Ma-
tice«** naznanja tem potom učitelj V. Rus,
poverjenik za kranjski šolski okraj, da naj
pošljejo članarino za š. l. 1912/13 najkas-
neje do 21. decembra t. l. vsi oni, ki name-
ravajo ostati še nadalje člani tega za šol-
stvo tako važnega društva. — Na poznejše
oglasje se poverjenišvo ne more ozirati,
ker je treba odposlati imenik članov cen-
tralnemu odboru »Sl. Š. M.« do gori ome-
njenege roka. — Zadnja leta je štel kranj-
ski okraj okrog 50 članov, doslej pa je
odposlalo članarino samo 10. dosedanjih
društvenikov. Društvenina se je pobirala
redno in vedno ob okrajnih učiteljskih
konferencah, kar se pa letos ni moglo
izvršiti, ker kranjski okraj — edini na
Kranjskem! — ni imel letošnje leto te kon-
ference.

—r— **S potovanja** pripoveduje nekdo
v »Dnevu« to-le zanimivost: »Bil sem
na Jesenicah, kjer uganja svojo hinavščino
fajmošter Skubic. V gostilni sem zvedel
sledeče: Skubic je velik sovražnik učitelj-
stva, ki veliko trpi v nezdravih šolskih
prostorih, da jim jemlje ugled, jih vedno
obrekuje po časopisih, opravlja v katoli-
škem domu in posreduje razne neosnovane
pritožbe. S tem pa ni zadovoljen. Uči-
teljstvu je odjedel 20 K mesečne stanari-
ne, odjedel je običajno podporo za drva v
znesku po 90 K. Ni še dosti. Hujškal je pri
deželnem odboru, da tudi ni prejelo nobe-
ne draginske doklade. Na kak način je
potegnil Skubic deželni odbor, tega nihče
ne ve. Gotovo je, da je fajmošter svoje
hinavščine zelo vesel. Zato je prav veliko-
mestno zabava po katoliških teatrih in
prav učinkajoče prazni »firkličke« v do-
brih krščanskih beznicah. Učiteljstvu pri-
poročam, naj se ne trudi v šoli, zakaj bi
telesno propadalo. Deželnemu odboru pa
pravim: Če hoče kak revež imeti psa pri
hiši, ga mora rediti; če pa hoče dežela
imeti učitelje, jih mora pa tudi plačati ta-
ko vsaj žive lahko. Prepričan sem, da so
vse informacije resnične in rečem samo:
žalosno za naš čas.

—r— **Iz Metlike** nam poročajo: 90 let
stari vpokojeni metliški učitelj Vencel
Sturm je 5. decembra tu umrl. Pogreb je
bil 7. decembra ob 2. uri popoldne. Blag
mu spomin!

Štajerske vesti.

IVAN KOPRIVNIK

V Mariboru je 9. t. m. umrl prof. Ivan
Koprivnik, c. kr. šolski svetnik. — Pokoj-
ni prof. Koprivnik je bil kremenit zna-
čaj in izvrsten učitelj, ki ga imamo ohran-
jenega v spominu izza mnogih naših zbo-
rovanj. Bil je iskren prijatelj naprednega
slovenskega učiteljstva ter je vedno rad
zahajal v našo družbo. Uspešno je deloval
tudi na književnem polju. Bodi neupoglj-
ivemu značaju ohranjen trajen spomin tudi
v naših vrstah!

—š— **Učiteljska gospodarska in kre-
ditna zadruga** v Celju je razposlala vsem
šolskim vodstvom na Sp. Štajerskem na-
ročilne liste ter vsem slov. štaj. učiteljstvu
prav lične koledarčke brezplačno. Prosi-

mo, da izpolnite naročilne liste takoj in jih
Učiteljski zadrugi v Celju vrnite, da lahko
še pred novim letom vse knjige uredi in
da z novim letom vse lepo funkcionira.
Kdor še ni član zadruge, mora podpisati
pristopni list, sicer se ne more po pravilih
posluževati naročilnega lista. Nesprejete
naročilne in pristopne liste blagovoli-
jo šolska vodstva vrniti pod istim naslovom
nazaj v Celje. Tudi bi bilo dobro, da se
več izpolnjenih naročilnih listov vpošlje
pod enim zavitkom. Kdor ni dobil, naj se
oglasi pri šol. vodstvu ali Učiteljski za-
drugi v Celju. Izvenštajersko učiteljstvo,
ki želi naročilnega lista se naj oglasi pri
Učiteljski zadrugi v Celju, ki ga na željo
tako vpošlje v izpolnitev.

—š— **Kaj je s poukom na Štajerskem
v četrtek po Novem letu?** — Del štajer-
skega učiteljstva ni na jasnem, je li v če-
trtek po Novem letu 1913 poučevati ali ne!
V slučaju, da deželni šolski svet drugače
ne ukrene, je glasom odredb def. š. in u. r.
k §§ 56—58 dotični četrtek na vsak na-
čin šola. V omenjeni odredbi je namreč
razloženo povedano, da je v četrtek pou-
čevati, ako je pred ali za tem dnevom
šole prost dan; v navedeni odredbi se
nikjer ne ločijo počitnice od drugih pro-
stih dnevov ter tudi niso nikjer počitnice
od te odredbe izvzete. Ker se v božične
»počitnice« padajoče »Novo leto« zaradi
povedanega ne more drugače tolmačiti
kot »šole prost dan«, je v četrtek po No-
vem letu šola! — Kdor je drugega mnenja,
se naj zgласi! F. B.

—š— **Štajerski deželni šolski svet** je
v zadnji svoji seji imenoval suplentinjo
Alojzijo Lebar pri Veliki Nedelji za defi-
nitivno učiteljico istotam, provizorično
učiteljico pri Sv. Florjanu Frančiško Grlic
definitivno istotam; dalje so imenovani de-
finitivna učiteljica v Spod. Poljskavi Ma-
rija Goričan za definitivno učiteljico na
Pristovi; nadučitelj Pavel Flere za nad-
učitelja v Letušu; prov. učiteljica Helena
Goričan za def. istotam in prov. učite-
ljica Amalija Gnuš v Zagorju za defini-
tivno istotam. Pomožna učiteljica za ro-
na dela Marija Iglar v Ribnici je imenova-
na za učiteljico ročnih del. V začasni po-
koj je stopila učiteljica v Šmartnem pri
Slovenjemgradu, Marijana Vrečko.

—š— **Ukazni list za šolstvo v voj-
vodini Štajerski.** Deželni šolski svet bo z
Novim letom začel izdajati »Ukazni list
za šolstvo in vovodini Štajerski.« Ta list
bo vseboval nanovo izšle zakone v šol-
stvu, odredbe, predpise, razglase, poro-
čila, osebne vesti in razpise služb. — Na-
ročitvi tega ukaznega lista so zavezane
vse dež. šolskemu svetu podrejene oblasti
in vse javne ter s pravico javnosti oprem-
ljene šole in zavodi. — Nemški izvod sta-
ne na leto 5 K, nemško-slovenski pa 7 K.

—š— **Iz Gradca** nam poročajo: Urad-
ni list naznanja, da je naučni minister za
bodočo funkcijsko periodo imenoval na
Spodnjem Štajerskem sledeče gg. za šol-
ske nadzornike: za okrajno glavarstvo
Celje-okolico Jožefa Supaneka, nadučite-
lja v Grižah; za okrajno glavarstvo Ma-
ribor-okolico Janeza Dreflaka, nadučitelja
v Rogatcu; za okrajni glavarstvi Ptuj-
okolica in Ljutomer nadučitelja v Cirkov-
cah Matijo Hlerica; za okrajno glavarstvo
brežiško inkluzivno sodni okraj laški Gu-
stava Voduška, ljudskošolskega ravnate-
lja v Trbovljah; za okrajni glavarstvi
Slovenjigradec in Konjice Alojza Schech-
la, učitelja v Gornjem gradu. Za mesto
Maribor je šolski nadzornik ravnatelj
Frisch, za mesto Celje in nemške šole v
Posavju ravnatelj Proft, za mesto Ptuj in
nemške šole v Podravju ravnatelj Sterling
v Ptuj. Takozvani nemški ljudskošolski
nadzorovalni okraj na Spodnjem Štajer-
skem se je torej razdelil — seveda v svrhu
lažje pomenčevalne agitacije in v svrhu
pomnoženja nemškega posestnega stanja.

Koroške vesti.

—k— **Volitev zastopnika v okrajni
šolski svet za velikovški okraj** se je vršila
v ponedeljek, 2. t. m., in je sijajno izpala.
Slovenski kandidat, župan občine Klobas-
nice, Ferd. Kraiger, p. d. Zloker, je prodl
s 16 glasovi proti 12, ki so bili oddani od
nemškutarjev za gosp. Niederdorferja iz
Zel. kaplje. Pač lahko bi imele občine dva
zastopnika v šolskem svetu, ko bi se na-
ši slovenski župani otrsli narodne mlač-
nosti! Čestitamo prav iz srca krasni zma-
gi! Živel naš župan Kraiger!

—k— **Če je preveč.** »Südmarka« na
Koroškem je pričela nabirati za takozvano